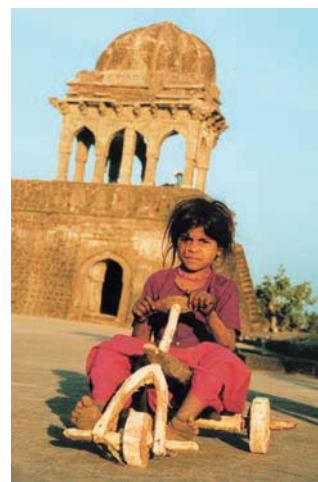

INDIJA

gdje život djeluje nestvarno

Varanasi, nazvan Benares, jedno je od najsvetijih mjesta u Indiji

Tekst i fotografije
Ivona Denk

Najtajanstvenija zemlja svijeta prepuna je suprotnosti: to je svijet prebogatih maharadža i siromašnih prosjaka, visoravni Himalaje i ravnica Dekana; u njoj postoje 24 jezika, od kojih je najvažniji - engleski

Indija je jedna od rijetkih zemalja u kojima se socijalna i religijska struktura održala i ostala netaknuta gotovo 4000 godina, i to unatoč invazijama, gladi, religijskim progonima i političkim prevratima. To je zemlja suprotnosti gdje se isprepliću prošlost i sadašnjost, a život djeluje nestvarno. U Indiji ne vrijede pravila razvijenog civiliziranog svijeta; nju nije lako zavoljeti, ali kad jednom uđe pod kožu, zauvijek ostaje u srcu.

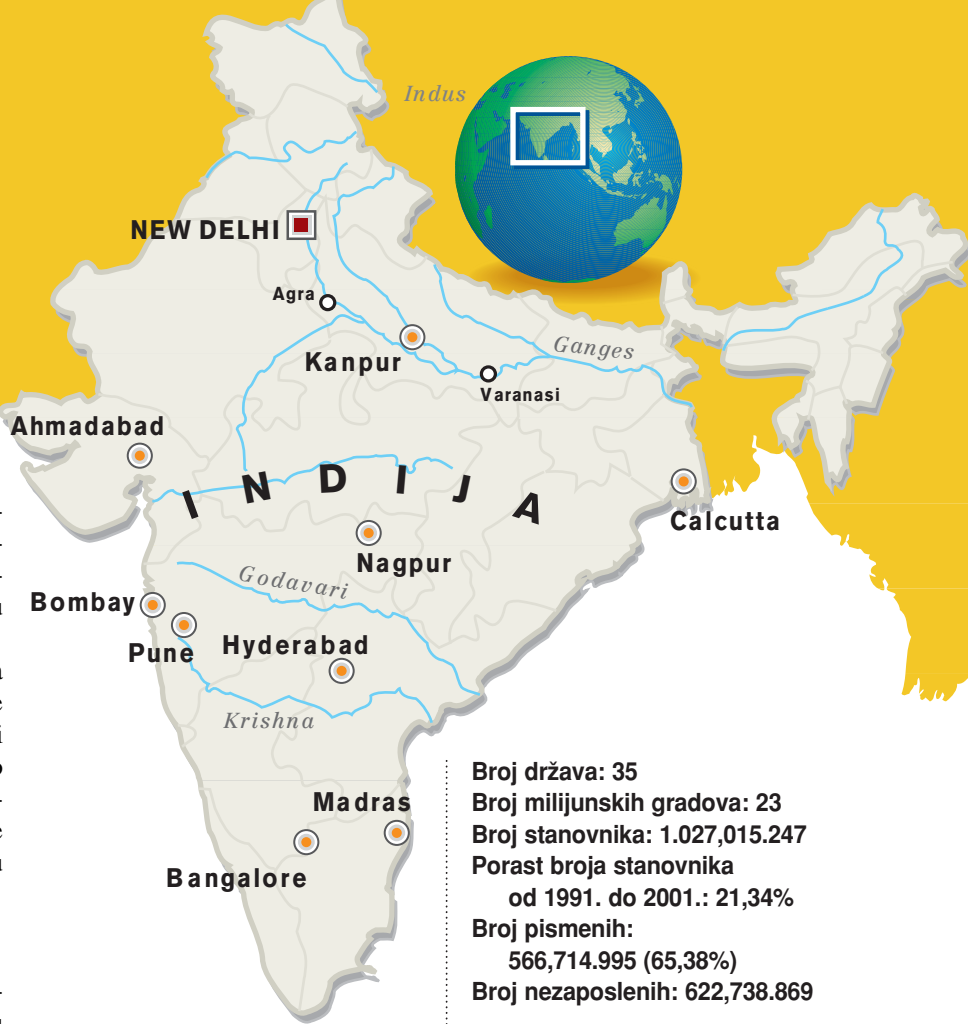
Suprotnosti

Nevjerojatna raznolikost Indije očituje se na svakom koraku. To je druga najmnogoljudnija zemlja svijeta i ima nešto više od milijardu stanovnika, od kojih je više od jedne trećine mlađe od 14 godina.

Najviše je hinduista (80%), ali zastupljeni su i muslimani (14%), kršćani (2,4%), Sikhi (2%), budisti (0,7%) i đinisti (ili jainisti 0,5%). Službeni jezik u cijeloj je zemlji engleski i on je najvažniji za nacio-

nalnu, političku i trgovinsku komunikaciju. Uz engleski, još je 18 službeno priznatih jezika, a ukupno postoje 24 jezika od kojih svaki govori barem milijun ljudi.

Indija je zemlja prelijepih palača poznatih maharadža, ali i najraznolikijeg reljefa: od visokih planina Himalaje i tibetanske visoravni preko naplavnih ravnica stare visoravni Dekana sve do Indijskog oceana. To je zemlja nevjerojatnog siromaštva i primjer beskrupuloznog

razmetanja novcem. U Indiji se nalaze dva od tri najskuplja hotela na svijetu, a nemjerljivo je bogatstvo sačuvano u palačama maharadža.

Dok s jedne strane ljudi žive na smetištu, a ulice Bombaya i Calcutte kasno u noć popunjavaju deseci ili čak stotine tisuća beskućnika, samo nekoliko kilometara dalje stoje impozantne građevine od kojih mnoge služe kao mauzoleji i udomljuju samo jedan jedini grob.

Kastinski sustav i hinduizam

Kastinski sustav jedna je od indijskih misterija koje najviše zbunjuju upravo zato što je nevjerojatno kako se uspio održati sve do danas. Taj sustav vjerojatno su stvorili brahmani, odnosno svećenici, kako bi uspjeli zadržati nadmoć nad što više ljudi.

Stvorene su četiri kaste, a svaka od njih ima propisana pravila ponašanja. Najviša kasta su brahmani, svećenici, i oni odlučuju o tome što je ispravno kada je riječ o religijskim pitanjima. Kšatrije su vojnici i službenici, rangom niži od brahmana. Još jednu stepenicu niže u društvenoj ljestvici su vajišije - umjetnici i trgovci, a potom šudre, seljaci zemljoradnici i stočari. Postoji i peta grupa ljudi koji se još zovu nedodirljivi, a njihov je status toliko nizak u društvu da ne zavređuju niti da budu svrstani u određenu kastu.

Zanimljivo je da se svi pridržavaju strogo propisanih pravila pa čak ni u autobusu nije moguće vidjeti kako zajedno sjede osobe iz različitih kasta. Za svaku kastu točno su propisana zaposlenja, a čo-

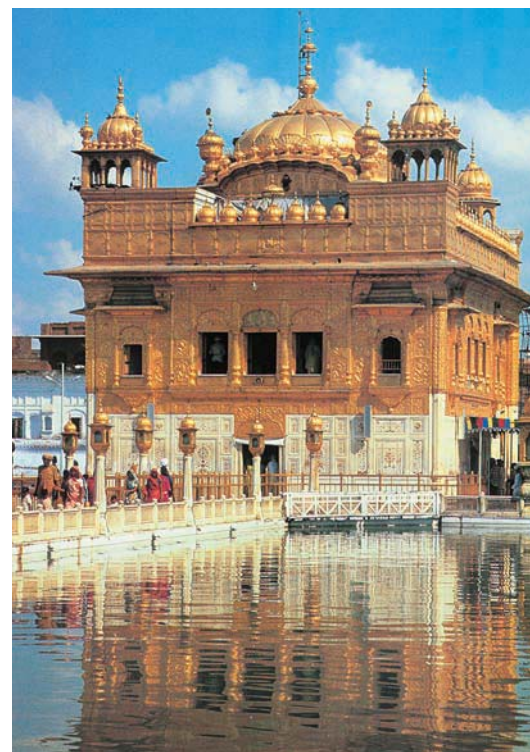
vjek iz niže kaste ne smije dodirnuti čovjeka iz više kaste.

Ne postavljaju se pitanja o pravdi jer sve je lijepo opisano u hinduističkim spisima. Čovjek se rađa kao hindus, a samim time određena mu je i pripadnost određenoj kasti. Život je posljedica prijašnjih života i dobrih ili loših postupaka koje je čovjek činio, a s obzirom na to nagrađen je pripadnošću višoj kasti ili kažnjen svrstavanjem u nižu kastu. Tijekom života mora podnositi muke i činiti dobro kako bi sljedeći put kad se rodi imao više sreće.

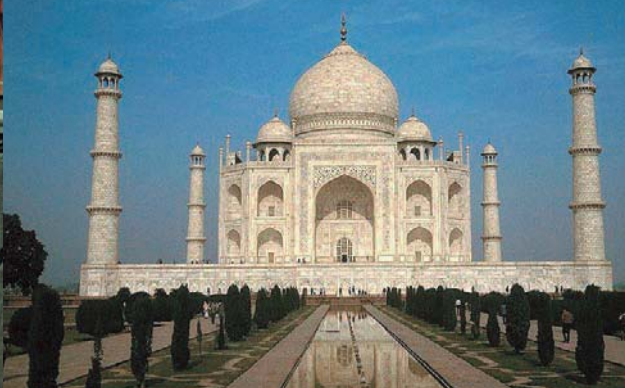
Varanasi - grad mrtvih

Varanasi, izvorno nazvan Benares, jedno je od najsvetijih mjesta u Indiji. Za taj grad kažu da je stariji i od povijesti i od samog sebe, a tako doista i izgleda. Tijekom šetnje ulicama čovjeku se čini da sanja i da je upravo dobio ulogu u nekom dobrom, starom, povijesnom filmu. U zraku se osjeća smrad bolesti jer ljudi u taj grad dolaze umrijeti. Unatoč tom

- Broj država: 35
- Broj milijunskih gradova: 23
- Broj stanovnika: 1.027,015.247
- Porast broja stanovnika od 1991. do 2001.: 21,34%
- Broj pismenih: 566,714.995 (65,38%)
- Broj nezaposlenih: 622,738.869

Nevjerojatno bogati maharadže gradili su velebne palače

Taj Mahal, spomenik ljubavi poznat u cijelom svijetu

đenja i smrti. Upravo zbog toga Varanasi je prepun bespomoćnih staraca koji su svoje posljednje životne snage i rupije (indijska valuta) potrošili da bi stigli do svete rijeke.

Varanasi ima nešto iskonsko u sebi. Čini se kao da ljudi ovdje ne žive zemaljski život, nego se umno i tjelesno predaju svojoj duhovnosti. Obred umivanja nije se promijenio već stoljećima i vjerojatno će zauvijek ostati isti. Umrli čekaju svoj red, a svaki dan ih je sve više. Kako ne postoji hladnjak u koji bi odlagali mrtve dok čekaju spaljivanje, različite zarazne bolesti lako se šire. Noću i danju spaljuju se mrtvi, bez imalo osjećaja. Pepeo se baca u rijeku Ganges, a istom tom vodom živi se umivaju, peru tijelo, zube...

Tradicionalni način života dominantan je u Indiji. Unatoč vezama sa zapadnim svijetom, mnogo se pozornosti pridaje starim vrijednostima kao što je dolazak na rijeku Ganges

dojmu, Varanasi sadrži nešto tajanstveno što mu daje svetost i zbog čega u čovjeku izaziva strahopoštovanje. Iznimno je zanimljiv i nije se promijenio od svog postanka.

Kroz grad teče često spominjana sveta rijeka Ganges, iznimno prljava i posjećena kao što i pristaje tako svetom mjestu. Svaki hindus pokušat će barem jednom u životu posjetiti Varanasi kako bi se okupao u Gangesu jer, kao što vjerski spisi prenose, to je način da se osiguraju protiv ponovne reinkarnacije (ponovnog rođenja) unutar jedne od kasta na dnu društvene ljestvice. Umrijeti ovdje, kažu, osigurava put u nirvanu, odnosno izlazak iz neprestanog kruga ro-

Agra, Taj Mahal - spomenik ljubavi

Agra je mjesto za koje je malo ljudi čulo, no taj je gradić proslavio Taj Mahal - jedno od najljepših ostvarenja ljudske mašte i dokaz duboke ljubavi prema ženi. Taj Mahal se uzdiže usred prljavštine i kao naj-snažniji kontrast zrači čistoćom i nježnošću.

Shah Jahan, moćni i slavni vladar mogulske Indije, imao je ženu koja mu je rodila 13 djece. Beskrajno ju je volio, a kada se njen život završio pri rođenju 14. djeteta, odlučio je njoj u čast sagrađiti Taj Mahal, bijelu grobnicu. Uz bijelu grobnicu za voljenu ženu želio je sagrađiti i crnu grobnicu za sebe, kao simbol svojeg žalovanja.

Kad je usred široke ravnice izrasla veličanstvena bijela grobnica, na cijelom svijetu nije joj bilo ravne. S obzirom na to da je veliki vladar, isto kao što je bio velik u svojoj ljubavi prema ženi, bio

rastrošan i u trošenju državnog novca za ostvarivanje svojih jedinstvenih zemisli, državna je blagajna malo-pomalo postajala sve praznija. Dvojni Taj Mahala crne boje nikada nije bio sagrađen, a Shaha Jahana nasilno je naslijedio njegov sin Aurangzeb koji ga je zatvorio u Crvenu tvrđavu - palaču odakle je veliki vladar svaki dan mogao gledati grob svoje ljubljene žene. Do smrti nije prestao žalovati za njom i danas je u Taj Mahalu moguće vidjeti jednu uz drugu grobnice Shaha i njegove žene.

Khajuraho je malo selo usred prelijepe prirode u koje ljudi dolaze

izlaze izvan zidova kuća. Čak se držanje parova za ruke na ulici smatra neukusnim.

Jaipur, glavni grad Rajasthana, još zovu i Pink City zbog narančasto-ružičastih fasada u samom središtu, što mu daju poseban čar. To je grad deva koje drsko koračaju, pomičući nogu za nogom kao da se rugaju cijelom svijetu. Glavu ponosno drže visoko istegnutu prema nebu i inteligentnim pogledom poručuju čovjeku da je sada na njihovu području i da se nema razloga praviti važan. Kad god imaju priliku, veselo žvaču, naravno s glavom još uzdignutijom, a ta igra

jupta. Palače su sagrađene bogatstvom koje nije bilo stečeno na posve pošten način. Rajupti su većinom bili vojnici i napadali su bogate karavane koje se usred pustinje nisu imale gdje skriti. Golemo bogatstvo izraslo je na tuđem novcu, no Rajupti su ostavili prelijepe sitne rezbarije što dražesno ukrašavaju palače, tvrđave i cijela mjesta.

Upravo Rajasthan jedina je državica u Indiji koja se uspjela oduprijeti najezdi Mogula i koja je gotovo do samog kraja uspjela obraniti svoje granice. Njihov problem bile su unutarnje borbe među plemenima, a to ih je i uništilo. ■

zbog više od 1000 godina starih hramova na kojima su vrlo zanimljivo prikazane poze Kamasutre.

Izreka da je zabranjeno najslatke u Indiji doista vrijedi. Iako su žene u Indiji sve emancipiranije, među običnim su ljudima mnoge teme iz ljubavnog i seksualnog života još ostale nedodirljive i ne

otmjenosti lijepo se slaže s glatkom frizurom na vrhu glave što upućuje na nedvojbenu dobrodušnost.

Rajasthan je poznat kao najljepši dio Indije, iako je to pustinjsko područje gdje je katkad nesnosno vruće. Jaipur je, kao i cijela država Rajasthan, prepun ostataka prelijepe arhitekture iz vremena Ra-

Devu u Indiji ima mnogo, pa neki čak i Jaipur, glavni grad Rajasthana, nazivaju »gradom deva«